



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 27.11.2013
COM(2013) 853 final

2013/0415 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. Πλαίσιο της πρότασης

Με την πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001¹ όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1211/2010², η Επιτροπή στοχεύει στην προσαρμογή των παραρτημάτων του κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που σημείωσε η Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά τα τελευταία τρία έτη στον διάλογο για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων και στην μεταφορά της εν λόγω χώρας από το παράρτημα Ι (κατάλογος τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών) στο παράρτημα ΙΙ (κατάλογος τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή) του κανονισμού· αυτή η μεταφορά είναι σύμφωνη με την πολιτική δέσμευση την οποία ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση με την κοινή δήλωση που εκδόθηκε κατά τη διάσκεψη Κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στην Πράγα στις 7 Μαΐου 2009, στην οποία υπογραμμίζεται η σημασία της κινητικότητας των πολιτών και η ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Η ΕΕ δεσμεύτηκε να αναλάβει σταδιακά βήματα προς την κατεύθυνση της πλήρους μακροπρόθεσμης ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων για τις χώρες εταίρους, εφόσον πληρούνται οι όροι για την καλή διαχείριση και την ασφαλή κινητικότητα. Στην κοινή δήλωση που εκδόθηκε με την ευκαιρία του Συμβουλίου Συνεργασίας ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας στις 21 Δεκεμβρίου 2009, συμφωνήθηκε η έναρξη διαλόγου για την εξέταση των όρων απαλλαγής των μολδαβών υπηκόων από την υποχρέωση θεώρησης για τα ταξίδια στην ΕΕ.

Γενικό πλαίσιο και αιτιολόγηση της πρότασης

Σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 2 στοιχείο β) σημείο (i) της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το 2001, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών (ο λεγόμενος «αρνητικός κατάλογος»), και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ο λεγόμενος «θετικός κατάλογος»). Το άρθρο 61 της Συνθήκης ΕΚ ανέφερε τους εν λόγω καταλόγους μεταξύ των συνοδευτικών μέτρων που συνδέονται άμεσα με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού αριθ. 539/2001, «ο καθορισμός των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης και των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή γίνεται μέσω σταθμισμένης, κατά περίπτωση, αξιολόγησης διαφόρων κριτηρίων που συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την παράνομη μετανάστευση, με τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια, καθώς και με τις εξωτερικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις τρίτες χώρες, λαμβάνοντας επίσης υπόψη λόγους περιφερειακής συνοχής και αμοιβαιότητας». Ενόψει των κριτηρίων δημόσιας τάξης και παράνομης μετανάστευσης, πρέπει εξίσου να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην ασφάλεια των ταξιδιωτικών εγγράφων που εκδίδονται από τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες.

Δεδομένου ότι τα κριτήρια που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 μπορούν στην πορεία του χρόνου να εξελιχθούν σε σχέση με τις τρίτες χώρες, το περιεχόμενο του αρνητικού και θετικού καταλόγου, όταν κρίνεται απαραίτητο, πρέπει να αναθεωρείται.

¹ ΕΕ L 81 της 21.03.2001, σ. 1.

² ΕΕ L 339 της 22.12.2010, σ. 6.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 όπως τροποποιήθηκε τελευταία το 2010 (δύο φορές) αντικατοπτρίζει, αφενός, τα αποτελέσματα των διαλόγου με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων μεταφέροντας την Αλβανία και τη Βοσνία Ερζεγοβίνη στο παράρτημα II και, αφετέρου, την τακτική αναθεώρηση των καταλόγων των χωρών με την μεταφορά της Ταϊβάν στο παράρτημα II. Η Επιτροπή πρότεινε τον Νοέμβριο του 2012³ τη νέα τακτική αναθεώρηση των καταλόγων των χωρών. Βρίσκονται σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις σχετικά με την πρόταση αυτή. Η επόμενη τακτική αναθεώρηση προγραμματίζεται για τις αρχές του 2014 και θα λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές επιπτώσεις της ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων, όπως ανήγγειλε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της του Νοεμβρίου 2012 για την πολιτική θεωρήσεων και την τόνωση της ανάπτυξης⁴.

Στόχος της παρούσας αναθεώρησης του κανονισμού είναι να εξασφαλιστεί ότι το περιεχόμενο των καταλόγων τρίτων χωρών συμμορφώνεται με τα κριτήρια που ορίζονται στην αιτιολογική σκέψη αριθ. 5 του κανονισμού, σε σχέση με την πρόοδο που σημειώθηκε από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας στο πλαίσιο του διαλόγου που διεξάγεται μαζί της σχετικά με την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων.

2. Στοιχεία της πρότασης

Μετά από διερρευνητικές συνομιλίες στο Chisinau στις 2 Μαρτίου 2010, ξεκίνησε επίσημα διάλογος για το καθεστώς θεωρήσεων στις 15 Ιουνίου 2010, στο περιθώριο της συνόδου του Συμβουλίου Συνεργασίας ΕΕ- Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο Λουξεμβούργο. Κατά τη διάρκεια του Σεπτεμβρίου 2010, πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις εμπειρογνομόνων με σκοπό τη διενέργεια ενδελεχούς ανάλυσης των κενών η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη συνολική αξιολόγηση της κατάστασης σε κάθε ενότητα θεμάτων που καλύπτει ο διάλογος για το καθεστώς θεωρήσεων (ασφάλεια των εγγράφων, περιλαμβανομένων των βιομετρικών δεδομένων· παράνομη μετανάστευση, περιλαμβανομένης της επανεισδοχής· δημόσια τάξη και ασφάλεια· εξωτερικές σχέσεις και θεμελιώδη δικαιώματά) η οποία παρουσιάστηκε στο Συμβούλιο, σε επίπεδο ομάδων εργασίας, τον Οκτώβριο του 2010. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου (Εξωτερικών Υποθέσεων) της 25ης Οκτωβρίου 2010 σχετικά με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ανατολική Εταιρική Σχέση, συζητήθηκε και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, στις 16 Δεκεμβρίου 2010, σχέδιο δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων ως προς τη Δημοκρατία της Μολδαβίας (ΣΔΕΚΘ).

Η κυβέρνηση της Μολδαβίας εξέδωσε το Εθνικό Σχολιασμένο Σχέδιο Δράσης στις 17 Φεβρουαρίου και το υπέβαλε στη συνάντηση ανώτερων υπαλλήλων στις 18 Φεβρουαρίου 2011.

Η Πρώτη Έκθεση Προόδου⁵ για την εφαρμογή από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων υποβλήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2011.

Η Δεύτερη Έκθεση Προόδου⁶ για την εφαρμογή από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων δημοσιεύθηκε στις 9 Φεβρουαρίου 2012. Στις 27 Φεβρουαρίου 2012 πραγματοποιήθηκε συνάντηση ανώτερων υπαλλήλων στο πλαίσιο της οποίας παρουσιάστηκε η Δεύτερη Έκθεση Προόδου και συζητήθηκαν τα επόμενα στάδια της διαδικασίας.

³ COM(2012) 650 τελικό

⁴ COM(2012) 649 τελικό

⁵ SEC (2011) 1075 τελικό

⁶ SWD (2012) 12 τελικό

Η Τρίτη Έκθεση Προόδου⁷ για την εφαρμογή από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων δημοσιεύθηκε στις 22 Ιουνίου 2012. Αποτελεί την τρίτη και τελική έκθεση προόδου για την πρώτη φάση του ΣΔΕΚΘ και περιλαμβάνει τη συγκεντρωτική αξιολόγηση της Επιτροπής για την πρόοδο που έχει σημειώσει η Δημοκρατία της Μολδαβίας σχετικά με τη συμμόρφωση με τα κριτήρια αξιολόγησης της πρώτης φάσης του ΣΔΕΚΘ, η οποία αφορά τη δημιουργία του νομοθετικού, πολιτικού και θεσμικού πλαισίου.

Η γενικότερη αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων, σε επίπεδο μετανάστευσης και ασφάλειας από τη μελλοντική ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων για τους μολδαβούς πολίτες που μεταβαίνουν στην ΕΕ εκδόθηκε από την Επιτροπή στις 3 Αυγούστου 2012, με τη συμμετοχή των συναφών οργανισμών της ΕΕ και των ενδιαφερόμενων φορέων.⁸

Στις 19 Νοεμβρίου 2012, το Συμβούλιο εξέδωσε συμπεράσματα τα οποία είναι ευθυγραμμισμένα με την εκτίμηση της Επιτροπής ότι η Δημοκρατία της Μολδαβίας πληροί όλα τα κριτήρια αξιολόγησης κατά την πρώτη φάση του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Έχει τεθεί σε εφαρμογή το απαιτούμενο νομοθετικό, πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο. Στη συνέχεια, δρομολογήθηκε η αξιολόγηση των κριτηρίων της δεύτερης φάσης.

Στις 28 Ιανουαρίου 2013, πραγματοποιήθηκε συνάντηση ανώτερων υπαλλήλων στο πλαίσιο της οποίας παρουσιάστηκαν οι στόχοι της δεύτερης φάσης παράλληλα με την προετοιμασία των επόμενων αποστολών αξιολόγησης. Οργανώθηκαν αποστολές αξιολόγησης στις θεματικές ενότητες 1, 2, 3 και 4 του ΣΔΕΚΘ από 18 Φεβρουαρίου έως 15 Μαρτίου. Η εμπέλεια της αξιολόγησης και ο λεπτομερής χαρακτήρας της ήταν πρωτοφανείς – οι αποστολές αξιολόγησης πραγματοποιήθηκαν σε διάστημα τεσσάρων εβδομάδων, με τη συμμετοχή 12 εμπειρογνομόνων των κρατών μελών συνοδευόμενων από υπαλλήλους της Επιτροπής και της ΕΥΕΔ. Σκοπός των εν λόγω αποστολών εμπειρογνομόνων ήταν η αξιολόγηση του βαθμού συμμόρφωσης με τα κριτήρια της δεύτερης φάσης του ΣΔΕΚΘ, καθώς και του βαθμού εφαρμογής του νομοθετικού, πολιτικού και θεσμικού πλαισίου, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Οι εκθέσεις των εμπειρογνομόνων οριστικοποιήθηκαν τον Μάιο του 2013. Η τέταρτη έκθεση προόδου δημοσιεύτηκε στις 21 Ιουνίου 2013⁹ και παρουσίασε την κατάσταση με γνώμονα την εφαρμογή του νομοθετικού και του θεσμικού πλαισίου, τη λειτουργία των θεσμικών οργάνων και το επίπεδο διυπηρεσιακού συντονισμού.

Η πέμπτη έκθεση προόδου¹⁰ η οποία εκδόθηκε στις 15 Νοεμβρίου 2013 παρουσιάζει το επίπεδο εφαρμογής των συστάσεων της τέταρτης έκθεσης, καθώς και το συνολικό βαθμό συμμόρφωσης με τα κριτήρια της δεύτερης φάσης του ΣΔΕΚΘ. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στη βιωσιμότητα των μεταρρυθμίσεων και των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται, μεταξύ άλλων μέσω της ουσιαστικής στελέχωσης, δυναμικού και χρηματοδότησης. Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης αξιολόγηση του βαθμού συμμόρφωσης προς τις συστάσεις που απευθύνθηκαν στη Δημοκρατία της Μολδαβίας στο πλαίσιο της έκθεσης για την εκτίμηση των επιπτώσεων του Αυγούστου του 2012. Η Επιτροπή κατέληξε στην έκθεσή της στο συμπέρασμα ότι η Δημοκρατία της Μολδαβίας υλοποίησε όλα τα κριτήρια που ορίζονται στις τέσσερις ενότητες της δεύτερης φάσης του ΣΔΕΚΘ, και ότι η Δημοκρατία της Μολδαβίας έχει διαθέσει επαρκείς χρηματοδοτικούς και ανθρώπινους πόρους για να εξασφαλίσει ότι οι μεταρρυθμίσεις είναι βιώσιμες.

⁷ COM(2012) 348 τελικό

⁸ COM(2012) 443 τελικό

⁹ COM(2013) 459 τελικό

¹⁰ Δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη, η παραπομπή θα προστεθεί σε μεταγενέστερο στάδιο

Από την έναρξη του διαλόγου ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για το καθεστώς των θεωρήσεων τον Ιούνιο του 2010, και την υποβολή στις αρχές της Μολδαβίας του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων τον Ιανουάριο του 2011, η Επιτροπή υποβάλλει τακτικά εκθέσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο που σημειώνει η Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά την εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης που προβλέπονται στις τέσσερις ενότητες της πρώτης και της δεύτερης φάσης του ΣΔΕΚΘ.

Πέραν και εκτός από την ευρεία αυτή διαδικασία υποβολής εκθέσεων σχετικά με το ΣΔΕΚΘ, η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνει η Δημοκρατία της Μολδαβίας στους σχετικούς τομείς του ΣΔΕΚΘ μέσω:

- των συναντήσεων ανώτερων υπαλλήλων στο πλαίσιο του διαλόγου ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για το καθεστώς των θεωρήσεων·
- της μικτής υποεπιτροπής αριθ. 3 ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας·
- των συναντήσεων ανώτερων υπαλλήλων στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την κινητικότητα·
- του διαλόγου ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα·
- της μικτής επιτροπής ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την επανεισδοχή και
- της μικτής επιτροπής ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τη διευκόλυνση του καθεστώτος θεωρήσεων.

Σε κάθε μία από αυτές τις επιτροπές και το διάλογο εξετάζεται τακτικά η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας. Κατά τις τελευταίες συνεδριάσεις των μικτών επιτροπών για τη διευκόλυνση του καθεστώτος θεωρήσεων και την επανεισδοχή, που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες στις 12 Ιουνίου 2013, με τη συμμετοχή των κρατών μελών, η Επιτροπή σημείωσε ότι και οι δύο συμφωνίες εφαρμόζονται σε γενικές γραμμές πολύ ικανοποιητικά.

Η αρχική συμφωνία για την διευκόλυνση της έκδοσης θεωρήσεων μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας τέθηκε σε εφαρμογή την 1η Ιανουαρίου 2008. Παρείχε σε όλους τους πολίτες της Δημοκρατίας της Μολδαβίας (στο εξής «οι πολίτες της Μολδαβίας») μειωμένο τέλος θεώρησης και ταχύτερες διαδικασίες έκδοσης και, σε ειδικές κατηγορίες μολδαβών αιτούντων, απαλλαγή από το τέλος θεώρησης, ευρύτερη έκδοση θεωρήσεων πολλαπλών εισόδων με μακρά περίοδο ισχύος, και απλουστευμένες απαιτήσεις δικαιολογητικών εγγράφων για την απόδειξη του σκοπού του ταξιδιού. Προέβλεπε επίσης την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για τους κατόχους διπλωματικών διαβατηρίων.

Την 1η Ιουλίου 2013, τέθηκε σε ισχύ η αναβαθμισμένη Συμφωνία με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας για την διευκόλυνση της έκδοσης θεωρήσεων. Η νέα αυτή συμφωνία παρέχει πρόσθετες διευκολύνσεις και απτά οφέλη στους μολδαβούς πολίτες: ιδίως 1) περισσότερες κατηγορίες αιτούντων θεώρηση επωφελούνται από τις διευκολύνσεις που προβλέπονται στην αρχική συμφωνία, 2) οι διατάξεις έκδοσης θεωρήσεων πολλαπλής εισόδου με μακρά περίοδο ισχύος για ορισμένες κατηγορίες ταξιδιωτών καλής πίστης περιορίζουν τη διακριτική ευχέρεια των προξένων, 3) η συνεργασία των κρατών μελών με εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών διέπεται από σαφές νομικό πλαίσιο και 4) οι κάτοχοι υπηρεσιακών βιομετρικών διαβατηρίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης.

Η εταιρική σχέση για την κινητικότητα με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας δρομολογήθηκε επίσημα τον Σεπτέμβριο του 2008 στο Chisinau. Συμμετέχουν 15 κράτη μέλη (Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία και Σουηδία) και δύο οργανισμοί της ΕΕ (ο FRONTEX και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Κατάρτισης) που συνεργάστηκαν ώστε να παρουσιάσουν μια συνεκτική προσέγγιση της συνεργασίας με μια χώρα εταίρο. Στο πλαίσιο

της εταιρικής σχέσης εφαρμόζεται ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών το οποίο αντικατοπτρίζει πλήρως τις τέσσερις διαστάσεις της Συνολικής Προσέγγισης της Μετανάστευσης και της Κινητικότητας (ΣΠΜΚ): ενίσχυση της νόμιμης μετανάστευσης και διευκόλυνση της κινητικότητας, πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, μεγιστοποίηση του αναπτυξιακού αντίκτυπου της μετανάστευσης και της κινητικότητας και προώθηση της διεθνούς προστασίας.

Η επίλυση του ζητήματος της Υπερδνειστερίας δεν αποτελεί προϋπόθεση για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων βάσει του ΣΔΕΚΘ. Επιπλέον, στο ΣΔΕΚΘ δεν γίνεται καμία αναφορά σε εδαφική εφαρμογή. Η ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων θα ωφελήσει τους πολίτες που είναι κάτοχοι βιομετρικών διαβατηρίων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Η παρούσα πρόταση αντανakλά το αποτέλεσμα των προαναφερόμενων διαδικασιών: λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι οι συμφωνίες επανεισδοχής και απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας έχουν εφαρμοστεί με ικανοποιητικό τρόπο, η Επιτροπή προτείνει τη μεταφορά της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, η οποία πληροί όλα τα κριτήρια του ΣΔΕΚΘ, από τον αρνητικό στον θετικό κατάλογο, περιορίζοντας ωστόσο την εφαρμογή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης σε κατόχους βιομετρικών διαβατηρίων που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τα πρότυπα της ΔΟΠΑ.

3. Επόμενα βήματα

Ο διάλογος ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για το καθεστώς των θεωρήσεων έχει αποδειχθεί σημαντικό και ιδιαίτερα αποτελεσματικό εργαλείο για την προώθηση εκτεταμένων και δύσκολων μεταρρυθμίσεων στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων αλλά και σε άλλους τομείς, όπως το κράτος δικαίου και η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένων της χρηστής χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων, του ελέγχου των ασυλιών και του διοικητικού εκσυγχρονισμού. Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά τα τρία τελευταία έτη σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις τέσσερις ενότητες του ΣΔΕΚΘ είναι σταθερή και αποτελεσματική. Καταδεικνύει τη δέσμευση και τις συνεχείς προσπάθειες που καταβάλλονται από τις διαδοχικές κυβερνήσεις της Μολδαβίας και όλους τους κρατικούς οργανισμούς ώστε να καταστεί η εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης του ΣΔΕΚΘ εθνική προτεραιότητα.

Κρίνεται σκόπιμο να υπενθυμιστεί ότι οι μεταρρυθμίσεις σε αρκετούς σημαντικούς τομείς που καλύπτονται από το ΣΔΕΚΘ επιτεύχθηκαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013 παρά την ασταθή πολιτική κατάσταση που διήρκεσε πολλούς μήνες, γεγονός που υποδηλώνει κατάλληλο επίπεδο χρηστής διακυβέρνησης και ωριμότητα της δημόσιας διοίκησης.

Με τις επικείμενες τροποποιήσεις των κανόνων της ΕΕ για τις θεωρήσεις εισάγεται νέος μηχανισμός αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, ο οποίος συμβάλλει στη διατήρηση της ακεραιότητας της διαδικασίας ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων και διασφαλίζει ως μέτρο έσχατης ανάγκης ότι η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης δεν θα οδηγήσει σε παρατυπίες ή κατάχρηση.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, από τον περασμένο Ιούνιο, η Δημοκρατία της Μολδαβίας σημείωσε την απαιτούμενη πρόοδο ώστε να διασφαλίσει την αποτελεσματική και βιώσιμη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που όφειλε να διενεργήσει για την εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης του ΣΔΕΚΘ. Σύμφωνα με την 4η έκθεση προόδου ΣΔΕΚΘ, όλες οι απαιτούμενες ενέργειες έχουν ολοκληρωθεί. Η λειτουργία του νομοθετικού και πολιτικού πλαισίου, ο καθορισμός των θεσμικών και οργανωτικών αρχών και η εφαρμογή των

διαδικασιών που προβλέπονται στις τέσσερις ενότητες συμμορφώνονται με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

Με βάση την παρούσα αξιολόγηση και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της συνεχούς παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων από την έναρξη του διαλόγου ΕΕ-Δημοκρατίας της Μολδαβίας για το καθεστώς των θεωρήσεων, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Δημοκρατία της Μολδαβίας πληροί όλα τα κριτήρια που ορίζονται στις τέσσερις ενότητες της δεύτερης φάσης του ΣΔΕΚΘ. Λαμβάνοντας υπόψη τις συνολικές σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, καθώς και τη δυναμική τους, η Επιτροπή υποβάλλει κατά συνέπεια την απαιτούμενη νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού ΕΚ αριθ. 539/2001, σύμφωνα με τη συμφωνηθείσα μεθοδολογία δυνάμει του ΣΔΕΚΘ.¹¹

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει επίσης να εξεταστούν τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία. Σύμφωνα με τα στοιχεία για τις έγκυρες άδειες διαμονής, στα τέλη του 2012 περίπου 230 000 Μολδαβοί διέμεναν νόμιμα στην ΕΕ¹². Τα στατιστικά στοιχεία καταδεικνύουν ότι ο κίνδυνος παράνομης μετανάστευσης μολδαβών πολιτών στην ΕΕ έχει περιοριστεί κατά τα τελευταία έτη: από το 2008, έτος κατά το οποίο συνελήφθησαν 6 830 παράνομοι μολδαβοί μετανάστες, ο αριθμός των συλλήψεων παρουσίασε μείωση κάθε χρόνο και έφτασε τους 3 070 το 2012, δηλαδή μειώθηκε κατά 55%. Εξάλλου, κατά την εν λόγω περίοδο οι αιτήσεις ασύλου μειώθηκαν κατά το ήμισυ (- 48%): 435 αιτήσεις ασύλου υποβλήθηκαν από μολδαβούς πολίτες το 2012 έναντι 837 το 2008. Η αναλογία των επιστροφών που πραγματοποιήθηκαν σε σύγκριση με τον αριθμό των αποφάσεων επιστροφής που εκδόθηκαν παρουσιάζει βελτίωση και ανήλθε σε 73% το 2012 έναντι περίπου 50% κατά τα τέσσερα προηγούμενα έτη. Τέλος, ενώ ο αριθμός των αιτήσεων θεώρησης Σένγκεν βραχείας διαμονής παρέμεινε σταθερός κατά τα τελευταία τρία έτη (κυμαινόμενος μεταξύ 50 000 και 55 000) το ποσοστό απόρριψης αιτήσεων για χορήγηση θεώρησης μειώθηκε δραστικά από 11,4% το 2010 σε 6,5% το 2012. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν εν γένει ότι έχει μειωθεί σημαντικά ο μεταναστευτικός κίνδυνος που αντιπροσωπεύουν οι Μολδαβοί πολίτες. Με τις τροποποιήσεις των κανόνων της ΕΕ για τις θεωρήσεις θα εισαχθεί νέος μηχανισμός αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης στον κανονισμό αριθ. 539/2001, ο οποίος συμβάλλει στη διατήρηση της ακεραιότητας της διαδικασίας ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων και διασφαλίζει ως μέτρο έσχατης ανάγκης ότι η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης δεν θα οδηγήσει σε παρατυπίες ή κατάχρηση.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί ενεργά τη συνεχή εκπλήρωση από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας όλων των κριτηρίων αξιολόγησης που προβλέπονται στις τέσσερις ενότητες του ΣΔΕΚΘ στο πλαίσιο των υφιστάμενων δομών εταιρικής σχέσης, συνεργασίας και διαλόγου και, αν χρειαστεί, μέσω ad hoc μηχανισμών παρακολούθησης.

Όπως και στην περίπτωση της μεταφοράς των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων σε καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, δεν υπάρχει λόγος να εξαρτηθεί η εφαρμογή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας από τη σύναψη συμφωνίας απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με την ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Δημοκρατία της Μολδαβίας έχει ήδη απαλλάξει όλους τους πολίτες της ΕΕ από την υποχρέωση θεώρησης και ότι, σε περίπτωση κατάχρησης του καθεστώτος απαλλαγής από

¹¹ (*) Δεδομένου ότι το κείμενο της πέμπτης έκθεσης προόδου αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο διυπηρεσιακής διαβούλευσης, εάν μεταβληθεί η διατύπωση των συμπερασμάτων, το κείμενο θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί ανάλογα.

¹² Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο παρόν τμήμα καλύπτουν όλες τις χώρες της ΕΕ εκτός του ΗΒ, της Ιρλανδίας και της Κροατίας· περιλαμβάνουν επίσης στοιχεία από την Ελβετία, τη Νορβηγία, την Ισλανδία και το Λιχτενστάιν. Όλα τα στοιχεία προέρχονται από τη Eurostat, εξαιρουμένων των στοιχείων σχετικά με τις αιτήσεις θεωρήσεων και τις απορρίψεις που συγκεντρώνονται από τη ΓΔ HOME.

την υποχρέωση θεώρησης, ο μηχανισμός αναστολής θα μπορούσε να προσφέρει μια αποτελεσματική λύση.

4. Κύριοι οργανισμοί/εμπειρογνώμονες με τους οποίους πραγματοποιήθηκε διαβούλευση

Ζητήθηκε η γνώμη κρατών μελών.

5. Εκτίμηση επιπτώσεων

Δεν κρίθηκε σκόπιμη.

6. Νομική βάση

Εν όψει της ΣΛΕΕ,, η παρούσα πρόταση αποτελεί ανάπτυξη της κοινής πολιτικής θεωρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ.

7. Αρχές αναλογικότητας και επικουρικότητας:

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 ορίζει τον κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών (αρνητικός κατάλογος) και τον κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (θετικός κατάλογος).

Η απόφαση τροποποίησης των καταλόγων, με τη μεταφορά χωρών από τον αρνητικό στο θετικό κατάλογο ή αντίστροφα, υπάγεται στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ.

8. Επιλογή νομικών μέσων:

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 πρόκειται να τροποποιηθεί με κανονισμό.

9. Δημοσιονομικές επιπτώσεις

Η προτεινόμενη τροποποίηση δεν έχει καμία επίπτωση στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- 1) Το περιεχόμενο των καταλόγων τρίτων χωρών που περιλαμβάνεται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001¹³ του Συμβουλίου πρέπει να είναι και να παραμείνει συνεκτικό με τα κριτήρια που ορίζονται σε αυτά. Οι τρίτες χώρες, για τις οποίες η κατάσταση έχει μεταβληθεί όσον αφορά τα εν λόγω κριτήρια, θα πρέπει να μεταφερθούν από το ένα παράρτημα στο άλλο.
- 2) Σύμφωνα με την κοινή δήλωση που εγκρίθηκε κατά τη διάσκεψη Κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στην Πράγα στις 7 Μαΐου 2009 και την ολοκλήρωση από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων, η Επιτροπή εκτιμά ότι η Δημοκρατία της Μολδαβίας πληροί όλα τα κριτήρια που προβλέπει το σχέδιο δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων.
- 3) Δεδομένου ότι πληροί όλα τα κριτήρια, η Δημοκρατία της Μολδαβίας θα πρέπει να μεταφερθεί στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Αυτή η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης θα πρέπει να εφαρμόζεται στους κατόχους βιομετρικών διαβατηρίων που εκδίδονται από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας σύμφωνα με τα πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ).
- 4) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας που συνήφθη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας σχετικά με τη σύνδεση των εν λόγω χωρών προς την θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν¹⁴, που

¹³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 81, 21.3.2001, σ. 1).

¹⁴ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36.

εμπίπτει στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Β της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας αυτής¹⁵.

- 5) Όσον αφορά την Ελβετία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν¹⁶, που εμπίπτει στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχεία Β και Γ της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/EK του Συμβουλίου¹⁷.
- 6) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, ο παρών κανονισμός αποτελεί εξέλιξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, κατά την έννοια του Πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν¹⁸, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 σημείο Α της απόφασης 1999/437/EK, της 17ης Μαΐου 1999, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου¹⁹.
- 7) Ο παρών κανονισμός συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, στις οποίες δεν συμμετέχει το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με την απόφαση 2000/365/EK του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2000 σχετικά με το αίτημα του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν²⁰. συνεπώς, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.
- 8) Ο παρών κανονισμός συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/EK του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2002 σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν²¹. συνεπώς, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.
- 9) Όσον αφορά την Κύπρο, ο παρών κανονισμός αποτελεί πράξη που βασίζεται στο κεκτημένο του Σένγκεν ή συνδέεται άλλως με αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 της πράξης προσχώρησης του 2003.
- 10) Όσον αφορά τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, ο παρών κανονισμός συνιστά πράξη που αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν ή συνδέεται άλλως με αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 της πράξης προσχώρησης του 2005.

¹⁵ EE L 176 της 10.7.1999, σ. 31.

¹⁶ EE L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

¹⁷ EE L 53 της 27.2.2008, σ. 1.

¹⁸ EE L 160 της 18.6.2011, σ. 21.

¹⁹ EE L 160 της 18.6.2011, σ. 19.

²⁰ EE L 131 της 1.6.2000, σ. 43.

²¹ EE L 64 της 7.3.2002, σ. 20.

- 11) Όσον αφορά την Κροατία, ο παρών κανονισμός συνιστά πράξη που αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν ή συνδέεται άλλως με αυτό, κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 της πράξης προσχώρησης του 2011.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 τροποποιείται ως εξής:

1. Στο παράρτημα Ι μέρος 1, η αναφορά στη Μολδαβία διαγράφεται.
2. Στο παράρτημα ΙΙ μέρος 1 προστίθενται τα ακόλουθα:

«Δημοκρατία της Μολδαβίας*

* Η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης θα περιορίζεται στους κατόχους βιομετρικών διαβατηρίων που εκδίδονται σύμφωνα με τα πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ).»

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος